

**MEZOPOTAMYA VE ANADOLU MEDENİYETLERİNİN
ORTAK KÜLTÜREL MİRASA KATKILARI**

Anadolu: Günümüzde Türkiye'nin Asya kıtasındaki topraklarının olduğu bölgedir.

Mezopotamya: İlk Çağ'da Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgedir.

- Anadolu ve Mezopotamya'da geçmişten günümüze birçok uygarlık yaşamasında bazı faktörler etkili olmuştur. Bunlar;

İklim şartlarının uygun olması,

Su kaynaklarının olması,

Tarıma elverişli alanların olması,

Ticaret yolları üzerinde olması,

Güvenlilik açısından uygun olması
gibi nedenlerdir.

ANADOLU UYGARLIKLARI

HİTİTLER

- Kızılırmak ve çevresinde kurulmuştur.
- Başkentleri bugün Çorum ili sınırları içinde kalan Hattuşaş (Boğazköy) tır.
- Devleti Kral yönetirdi. Kral aynı zamanda başkomutan, başrahip ve baş yargıç idi.
- Hitit Kraliçelerine Tavananna denir. Kraldan sonra yönetimde en yetkili kişi idi.
- Devlet İşleri Pankuş adı verilen mecliste görüşülürdü. Kral, Tavananna ve soylulardan oluşurdu.
- Çok tanrılı bir din anlayışı hâkimdi. Bu nedenle “Bin Tanrılı İl” de denir.
- Hitit devlet yapısında sınıfsal bir tabaka vardı.
- Mısırlarla tarihteki ilk yazılı antlaşma olan Kadeş Antlaşması’nı imzaladılar.
- Tanrılara hesap vermek amacıyla, bir yıl boyunca yaptıkları iyi ve kötü şeylerin kayıtlarını Anal adı verilen yıllıklar yazdılar. Böylece tarafsız tarih yazıcılığı da başlatmış oldular.
- Asurlarla yaptıkları ticaret sayesinde çivi yazısını öğrendiler. Bunun yanında Hiyeroglif yazısını da kullanmışlardır.
- Ekonomik faaliyet olarak tarım yapıldı. Ayrıca altın, bakır, gümüş ve demir madenlerini işleyerek yaşamlarını kolaylaştıran araç gereçler yapmışlardır.

Kadeş Anlaşması

Boğazköy

Hitit Güneş Kursu

LİDYALILAR

- Batı Anadolu'da Menderes ve Gediz nehri çevresinde kurulmuşlardır.
- Başkenti Manisa Salihli yakınlarındaki Sard şehridir.
- Krallıkla yönetilmişlerdir.
- Çok Tanrılı bir din anlayışı benimsemişlerdir.
- Parayı icat ederek takas usulüne son vermişlerdir. Böylece alışveriş kolaylaştı, ticaret hızlandı.
- Ticareti geliştirmek için Efes'ten başlayıp Mezopotamya'da Ninovaya kadar uzanan Kral Yolu'nun temellerini attılar. Bu yol Lidyalıları zenginleştirdi ve kültürel etkileşime neden oldu.
- Kısa sürede yıkılmışlardır. Sebebi ise ordularının çeşitli kavimlerden toplanan ücretli askerler oluşmasıdır.

Kral Yolu

Altın Para

Sard

İYONYALILAR

- İyonlar, Ege denizi kıyısında Efes, Milet, Foça gibi küçük şehir devletleri halinde kuruldu.
- Yönetimde Tiran adı verilen güçlü devlet adamları vardı.
- Deniz ticaretinde ilerleyerek zenginleşmişlerdir. Bu zenginlik sayesinde bilim ve sanata önem verdiler. Bu durum özgür düşünce ortamını geliştirdi.
- Özgür düşünce sayesinde bilim ve sanat faaliyetleri gelişmiş ve birçok bilim insanı yetişmiştir. Herodot tarihte, Pisagor matematikte, Tales ve Diyojen felsefede, Homeros edebiyatta, Hipokrat tıpta, önemli çalışmalar yapmıştır.

- Ticaret sayesinde başka kültürlerle etkileşime girdiler.
- Fenikelilerle ticaret yapmaları sonucunda Fenike Alfabetini öğrendiler.
- İyonlar ilk çağ uygarlıkları içinde en gelişmiş uygarlıktır.
- Artemis Tapınağı, Celsus (Selsus) Kütüphanesi ve Efes Antik Tiyatrosu İyonlardan günümüze kalan önemli eserlerdir.

Hipokrat

Tales

Pisagor

Celcus Kütüphanesi

Efes Antik Tiyatrosu

FRİGLER

- Sakarya nehri çevresinde kurulmuşlardır.
- Başkentleri Ankara Polatlı yakınlarındaki Gordion'dur.
- Frigler krallık ile yönetilmiştir. En önemli kralları Midas'tır.
- Friglerde temel geçim kaynakları tarım ve hayvancılıktır. En büyük tanrıları toprak ve bereket tanrısı olan Kibele'dir. Tarım ve hayvancılığı korumak için sert kanunlar yapmışlardır. Saban kıranı öküz öldüreni ölümle cezalandırmışlardır.
- Krallar ve soylular için tepe görünlü Tümlüs adı verilen yığma mezarlara gömmüşlerdir.
- Fibula adı verilen çengelli iğneleri yapmışlardır. Madencilikte ileri gittiklerini gösterir.
- Tapates adı verilen halıları meşhurdur.
- Çok tanrılı dinlere inanmışlardır.

Tapates

Fibula

Kibele

Tümlüs

URARTULAR

- Doğu Anadolu'da Van Gölü çevresinde kurulmuşlardır.
- Başkentleri Tuşpa (Van)' dır.
- Krallıkla yönetilmişlerdir.
- Tarım ve hayvancılık ile uğraşmışlardır.
- Tarımı geliştirmek için Şamran adı verilen su kanalları yapmışlardır.
- Taş işçiliği, madencilik, kuyumculukta ileri gitmişlerdir. Eserlerini taştan yaptıkları için günümüze kadar ulaşmıştır. Bu eserlerden biri de Van Kalesidir.
- Urartular oda şeklinde mezarlar yapmışlar ve ölümlerin yanına eşyalarını da koymuşlardır. Mezarlara eşya koymaları ölümden sonraki hayata (Ahiret İnancı) inandıklarını gösterir.
- Çok tanrılı bir din anlayışı hâkimdi.

Şamran

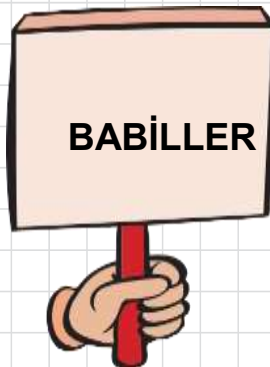

Van Kalesi

Mezar

MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

SÜMERLER

- Mezopotamya'da kurulan en eski uygarlıktır.
- Şehir devletleri şeklinde yaşamışlardır. Bu şehir devletleri Ur, Uruk, Kiş, Lagas'tır.
- Patesi veya ensi adı verilen Rahip Krallar tarafından yönetildiler.
- Çok tanrılı din anlayışı hâkimdir.
- Yazıyı bularak Tarihi devirlerin başlamasını sağladılar.
- Tekerleği icat ederek ulaşımın kolaylaşmasını sağlamışlardır.
- ZİGGURAT adı verilen 7 kattan üç bölüden oluşan tapınaklar yapmışlardır. Bu tapınakların ilk bölümleri depo orta katları tapınak ve okul en son katları ise gözlemevi (rasathane) olarak kullanmışlardır.
- Yaptıkları gözlemler sonucunda astronomide gelişmişler ve ay yılı esaslı takvimi icat etmişlerdir.

BABİLLER

- Başkentleri Babil'dir.
- Krallıkla yönetilmiştir.
- En ünlü kralları Hammurabi'dir.
- Kral Hammurabi tarafından hazırlanan Hammurabi Kanunları tarihteki ilk anayasa olarak bilinir.
- Hammurabi Kanunları kısasa kısas esasına dayandığı için çok serttir.
- Babil'in Asma bahçeleri ve Babil Kulesi ünlü yapılarıdır.
- Astronomi ile ilgilenmişler Güneş Saatini bulmuşlardır.

ASURLAR

- Başkentleri Ninova dır.
- En önemli hükümdarları Asurbanipal'dir.
- Sümerlerden öğrendikleri çivi yazısını ticaret sayesinde Anadolu'ya getirmişlerdir. Anadolu'nun yazıyla tanışmasını sağlamışlardır.
- Karum adı verilen ticaret merkezleri kurmuşlardır. Kayseri Kültepe'de bulunan Kaniş Karumu Asurluların Anadolu'daki ticaret merkezidir.
- Başkentleri Ninovada dünyanın ilk kütüphanesini kurmuşlardır.
- Haberleşmeyi sağlamak için posta teşkilatı oluşturmuşlardır.

